

לימוד וסיום הש"ס במשנתו של מרן ה"חזון איש" זצ"ל

הרב צבי יכרוב

בני ברק

כאשר נשאל מרן החזו"א על ידי צורבא מרבנן לאחר נישואיו: מה היא הדרך לקנות ולקבל ידיעות בש"ס? ... הגיב ואמר: "עכשיו אתה רוצה לדעת ש"ס? ש"ס צריך לדעת בגיל בר מצוה" ...! (ס' "מעשה איש" ח"ב עמ' ס"ד).

ומספר אחד ממקורביו: בא' הימים שהיתי בעיה"ק ירושלים, ובאחד ה"שטיבלאך" שבעיר התקיימה מכירת כרטיסי הגרלה. קניתי כרטיס, וזכיתי בש"ס (מציאה גדולה ורבתא בימים ההם). בשובי לבני-ברק עטפתי את הש"ס, והנחתיו בחדרי אשר בישיבת פוניבז'. הגיע אלי חבר ואמר לי שהחזו"א מבקש שאכנס אליו כשיתאפשר לי הזמן.

באתי אליו, ושאל אותי אם זה נכון שזכיתי בש"ס, לאחר שאישרתי את הדבר אמר לי בהאי לישנא: "כל יהודי חייב לדעת את כל הש"ס, ומי שלא יודע הש"ס ייענש, רק שיהיה לנו תירוץ שלא היו לנו ספרים. ומי שיש לו ש"ס ואינו יודע ש"ס - ייענש פעמיים" ! (שם ח"ב עמ' ס"ג).

סיום בערב פסח

הנאון רבי שמריהו גריינימן זצ"ל, מתלמידיו המובהקים של החזו"א, שאלו אם אפשר להקל בסעודת סיום מסכת לתענית בכורים בערב פסח, ואמר שכן, וסיפר שכן נהג אביו זללה"ה. ופעם שאלו תלמידו הנ"ל אם לומדים המסכת ברפרוף, לענין סיום בערב פסח, והשיב כי אם למדו כל הש"ס ברפרוף אפשר להקל, נדהיינו שאומר כל הש"ס בפיו בלי עיון, אבל לא במסכת אחת. והוסיף הג"ר שמריהו זצ"ל: איני יודע אם אמר כן להלכה שפחות מכל הש"ס אין להקל, או לזירוזי שילמדו כל הש"ס, כי זה היה זמן מה לפני הפסח שעדיין אפשר היה לעבור על כל הש"ס. והוא דבר שהיה מזרז מעולם לרבים לשנן הש"ס, אף שישננו בלא עיון, והיה אומר שלא יתכן שלא יקלטו הרבה דברים על ידי האמירה גרידא, (משל לנכנס לחנותו של בשם שאי אפשר שלא יקלוט הריח) וזו עשירות גדולה. ובאמת היו רואים אחר כך התועלת שהיתה לאלו שעשו כן (שם ח"ב עמ' ס"ד).

אחד ממקורביו שח בפניו שסיים מסכת בבא-כתרא, ושאלו החזו"א אם כבר עשה סעודת סיום, והשיב התלמיד: היות ואני בכור, ממתין אני לערוך את הסיום בערב פסח.

הדבר היה, כמדומה כחדשיים לפני פסח, ואמר לו החזו"א שזה יותר מדי זמן להמתין לסיום עד ערב פסח. זמן מועט אמנם אפשר להמתין, אמר, אך לא זמן כה רב. כמדומה שהובן אז שבערך שבועיים אפשר להמתין (שם ח"ב עמ' פ"ד).

בחורף שנת תש"ד, סיים תלמידו הג"ר שרגא פייבל שטיינברג זצ"ל ללמד מסכת סוכה עם תוספות. רבינו השתתף בסיום שערך תלמידו עם לומדי השיעור בכדי שיהיה לחיזוק עבורם, יחד עם הרב מפוניבז' זצ"ל ועוד רבנים (שם חלק ד' עמ' ט"ז).

"בקיא בששה סדרים"

אמר החזו"א להגאון רבי שמריהו גריינימן זצ"ל, כי בתשובות הריב"ש (ריש סימן שע"ה) משבח לרבו הר"ן ז"ל שהוא בקיא ב"שלשה" סדרים ודמו ליה כמאן דמנח בכיסיה... ואמר החזו"א שצריך להיות כתוב ב"ששה" סדרים. [כך היה כתוב בש"ס, והמדפיס טעה וסבור היה ששלושה הם], כי אין זה מסתבר שהריב"ש ישבח לרבו הר"ן בשלושה סדרים (חלק ד' עמ' ע"ז).

בהזדמנות יעץ מרן החזו"א לתלמידו הנ"ל, שתיכף למחרת השבע-ברכות שלו, יתיישב ללמוד בשקידה ולעבור על כל הש"ס במרוצה בתוך חודש ימים (הספק של כתשעים דף ליום!) (שם ח"ג עמ' ס"ט).

בעת התייגעו בסוגיות דכלאים, אמר: "המסכת הקשה ביותר בש"ס - היא כלאים" (שם ח"א עמ' פ"ד).

הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א שאלו בקטנותו איזו "מסכתא" הכי קשה בש"ס? החזו"א הרהר קמעא ואמר: מסכת כתובות! כששאלו איזה "פרק" הכי קשה בש"ס? ענה: כירה! (חלק ה' עמ' ע"ג).

בהזדמנות אחרת אמר החזו"א לאחד מתלמידיו: "חושבני ששבעים שנה מספיקים לאדם בכדי לעבור על כל הש"ס בעיון" ...! (שם ח"ה עמ' ע"ג).